

Stad zoekt middenklasse (of is die er al?)

Droge feiten en smeuiige fabels over de heilzame effecten van “de middenklasse” in Rotterdam

27-11-2014

Dr. Reinout Kleinhans - TU Delft

Introductie

- Enkele observaties
 - Hunkering naar de middenklasse
 - beleidsveronderstellingen
- Inzichten uit literatuur & onderzoek
 - 'Beheersperspectief'
 - Economische meerwaarde
 - Sociale netwerken en rolmodellen
 - Zelforganisatie en *civil society*
- Resultaten langdurige stedelijke vernieuwing in Hoogvliet
- Kritisch perspectief, maar nadruk op positieve effecten

Observaties (debat)

- Hunkering naar de middenklasse kan begrepen worden vanuit het verlangen naar een “soepele stad”
- Stevig maatschappelijk en politiek debat (smeuig, maar vaker hysterisch)
 - Veel beleidsdoelstellingen m.b.t. heilzame effecten
 - Van wie is de stad?
 - Oorspronkelijke versus nieuwe stedelingen
 - Gentrificatie en verdringing
- “*Pleur op met jullie langoustines en biosmoothies*”

(Zihni Özdil en Arjen van Veelen, 2014, in NRC Next)
- Cijfers inkomensverdeling wijzen niet op (fysieke) verdringing!

Inzichten uit literatuur en onderzoek

- Beheersperspectief (bestuurders) op middenklasse
 - Relatief weinig sociaaleconomische problemen
 - Weinig 'goudkustgedrag'
 - Stabiele OZB-inkomsten
- Economische meerwaarde
 - Draagvlak winkels en andere voorzieningen in de binnenstad
 - Steden als magneten voor ambitieuze aspirant-stijgers
 - Levendige stad, vermaak en buitenruimte

-> [tegenwicht Bol.com](#)
- Sociale netwerken en rolmodellen
 - Tussen middenklassers, weinig overbrugging naar andere groepen
 - Geen rolmodellen voor 'lagere klassen' in buurten

Inzichten uit literatuur en onderzoek

- *Civil society* en zelforganisatie
 - Middenklasse actief in (sport)verenigingsleven met sociale mix
 - Veel burgerinitiatieven komen (deels) voort uit middenklasse
 - Vermogen tot zelforganisatie en zelfredzaamheid ongelijk verdeeld

Stedelijke vernieuwing & middenklasse

- SV-beleid 1997-2015
 - Aantrekken midden- en hogere inkomensgroepen
 - Later meer nadruk op behoud
- Herstructurering van naoorlogse wijken
 - Effectief m.b.t. wooncarrière (lagere) middenklasse
 - Beperkte resultaten m.b.t. aantrekken nieuwe middenklasse
- Stad als (trage en of korte) roltrap
 - Sociale mobiliteit, zij het in beperkte omvang
 - Deel middenklasse is er al; zaak om ze vast te houden!

Herstructurering Hoogvliet (1999-2014)

Foto's: Reinout Kleinhans

Bron foto's: www.3woonwensen.nl

Resultaten in Hoogvliet

- Instroom middenklassers van buiten in nieuwbouw
 - Wel stagnatie door crisis
- Vasthouden lagere middenklasse
 - Kiest bewust voor Hoogvliet
- Geen latte machiato maar 'gewoon koffie met melk'

Neemt u mee naar huis

- Droge feiten wijzen op aanzienlijk economisch (maar ook sociaal) belang middenklassers
- Niet opzadelen met torenhoge beleidsambities
- Graag minder hysterie in het debat

